

Utkast 11.10.2019

SPECIALMOTIVERING

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

X §. Lagens syfte

I paragrafen bestäms om lagens syfte. Paragrafen motsvarar 1 § om lagens allmänna syfte i den nuvarande lagen.

2 §. Lagens tillämpningsområde

Enligt paragrafen innehåller lagen bestämmelser om planering, byggande och användning av områden samt om projektering, uppförande och användning av byggnader. Paragrafen motsvarar 2 § om lagens tillämpningsområde i den nuvarande lagen.

X §. Definitioner

I paragrafen bestäms om följande centrala begrepp i anslutning till tillämpningen av lagen.

I denna lag avses med

- 1) *samhällsstruktur* den interna strukturen i en stadsregion, i en kommun eller en del av en kommun. Den består av områden för befolkning och bostäder, arbetsplatser och näringar, service och fritid och de trafikleder som förenar dessa områden samt de tekniska näten och deras inbördes förhållande;
- 2) *regionstruktur* strukturen i regioner som är större än samhällsstrukturen, i hela landet, i ett landskap eller en del av ett landskap. Den består av samhällen av olika storlek, funktioner som är betydande för regionutvecklingen samt de trafikleder och energinät som förenar dessa och deras inbördes förhållande;
- 3) *trafiksystem* den helhet som består av person- och godstrafik inom alla trafikformer, av de trafiknät som betjänar dessa, av kommunikationsförbindelser och information, samt av i lagen om transportservice (320/2017) avsedda tjänster, trafikmedel och system som styr trafiken;
- 4) *trafiknät* landsvägar, gator, enskilda vägar, farleder för gång- och cykeltrafik, järnvägar, spårvägar, metrobanor och vattenvägar som tjänar olika trafik- och transportformer samt deras knutpunkter;
- 5) *grönstruktur* nätverk som består av i huvudsak obebyggda och vegetationsklädda områden och förbindelserna mellan dem, och som även täcker vattenområden samt icke-skyddade områden som ekonomiskogar och åkerområden, och till vilka också hör vegetationsklädda områden i den byggda miljön, till exempel i anslutning till gator och gårdsplaner, samt grönvägar och gröntak;
- 6) *kulturarv* immateriellt och materiellt arv som uppkommit till följd av människans verksamhet. Områdesanvändningen berör i första hand det materiella kulturarvet som kan ses som ett fysiskt resultat av mänsklig verksamhet i omgivningen. Denna helhet kallas kulturmiljö. Kulturmiljön omfattar bland annat arkeologiska objekt, byggnader och konstruktioner från olika tidsåldrar samt också mer

vidsträckta av människan bearbetade landskap och byggda miljöer. Till kulturmiljön kan också räknas olika slags kulturpåverkade naturmiljöer, särskilt landskap.

X §. Begränsning av och anpassning till klimatförändringen

I paragrafen bestäms om begränsning av och anpassning till klimatförändringen i planeringen av områdesanvändningen.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska begränsningen av klimatförändringen främjas vid planeringen av områdesanvändningen genom att stärka samhällsstrukturens sammanhängande karaktär och på ett hållbart sätt dra fördel av den befintliga infrastrukturen. De lösningar som skapas i stadsregion- och kommunplanerna ska göra samhällsstrukturen mer sammanhängande samt dra fördel av den befintliga infrastrukturen och strukturen i syfte att minska utsläppen av växthusgaser. I landskapsplaner ska man dra fördel av den befintliga infrastrukturen och övriga strukturen. Särskilt i stadsregioner ska nybyggnad styras i första hand till områden där det finns service och kollektivtrafik. Därvid är lösningar som avviker från strävan att minska utsläppen med hänsyn till utsläppen från hela samhällsstrukturen i regel inte möjliga.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska begränsningen av klimatförändringen främjas vid planeringen av områdesanvändningen genom att stödja en resurseffektiv samhällsutveckling och skapa förutsättningar för ett koldioxidsnålt trafiksystem, särskilt kollektivtrafiken, gång- och cykeltrafiken. Val och avgöranden i planläggningen som gäller trafiksystemet och -nätet ska främja begränsningen av klimatförändringen. Vid kommunplanläggningen ska förutsättningar för kollektivtrafiken och för gång- och cykeltrafiken främjas skapas särskilt i stadsområden. Resurseffektivitet omfattar i vid bemärkelse utöver förbrukning av material och energi även förbrukning av luft, vatten, mark och jordmån. De val som görs i planläggningen ska stödja en hållbar användning av dessa resurser och i den mån det är möjligt minska de skadliga miljökonsekvenserna av användningen.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska begränsningen av klimatförändringen främjas vid planeringen av områdesanvändningen genom att skapa för utnyttjande av förnybara energiformer. Att skapa förutsättningar för förnybara energiformer innebär bland annat att man i kommunplanläggningen i den mån det är möjligt beaktar möjligheterna att utnyttja solel och i planläggningen utreder och reserverar områden som lämpar sig för produktion av vindkraft. Att skapa förutsättningar för förnybara energiformer framhäver deras betydelse i förhållande till kraven på innehållets kvalitet som sätts för planerna.

Enligt första meningen i 2 mom. ska man vid planeringen av områdesanvändningen bereda sig på tilltagande extrema väderförhållanden, dvs. stormar, störtregn och översvämningar i tätorter samt andra förändringar och risker som klimatförändringen medför. Särskilt i kommunplanläggningen ska man bereda sig på störtregn och översvämningar i tätorter genom att beakta de tilltagande nederbördsmängderna och i planen anvisa lösningar för dem, till exempel genom fördröjning av dagvatten. Andra förändringar och risker som ska beaktas i planläggningen är till exempel de tilltagande perioderna av värmebölja, som man särskilt i kommunplanläggningen ska bereda sig på till exempel genom att utnyttja grönstrukturen.

Enligt andra meningen i 2 mom. ska nybyggnad placeras utanför översvämningshotade områden eller så ska hanteringen av översvämningsrisken säkerställas på annat sätt. Nybyggnad får således inte placeras i områden som av myndigheterna fastställts som översvämningshotade områden, om man inte samtidigt kan

ansvara för byggnadernas och området säkerhet och användning i en exceptionell situation. Vid bedömning av byggande i översvämningshotade områden bör man beakta byggobjektet och betydelsen av byggandet ur riskhanterings synvinkel.

Enligt tredje meningen i 2 mom. ska man vid planeringen av områdesanvändningen även säkerställa ekologiska förbindelser som djur kan förflytta sig längs. Vikten av ekologiska förbindelser framhävs allteftersom klimatförändringen fortskrider. Vid planläggningen ska man identifiera betydande ekologiska förbindelser i planeringsområdet och säkerställa att de bevaras. Det ska inte vara möjligt att bryta en betydande ekologisk förbindelse vid planläggningen, till exempel genom att anvisa byggande i ett sådant område.

X §. Nationell säkerhet och funktioner som orsakar risk för storolyckor

I paragrafen bestäms om den nationella säkerheten och om placeringen av anläggningar och funktioner som orsakar risk för storolyckor i planeringen av områdesanvändningen.

Enligt 1 mom. ska utvecklingsbehoven hos landets försvar, gränssäkerheten och gränsbevakningen, befolkningsskyddet och försörjningsberedskapen tillgodoses och det ska säkerställas att verksamhetsförutsättningarna för de aktörer som svarar för dessa funktioner inte försämras. Bestämmelsen motsvarar 4 a § i den nuvarande lagen om den nationella säkerheten i områdesanvändningen. Syftet med bestämmelsen är att framhäva behovet av att i planläggningen med framförhållning beakta möjligheterna att utvecklas områden som behövs för att trygga den nationella säkerheten samt genom den övriga områdesanvändningen förhindra att nämnda möjligheter försämras. I planeringen av områdesanvändningen ska planläggningsmyndigheten i samarbete med tillhöriga specialmyndigheter utreda planens betydande konsekvenser för den nationella säkerheten.

Enligt 2 mom. ska det vid planeringen av områdesanvändningen säkerställas att anläggningar och funktioner som orsakar risk för storolyckor ska placeras tillräckligt långt från bostadsområden, områden för allmänna funktioner och områden som är känsliga med hänsyn till naturen. Kemikaliebangårdar och rangeringsbangårdar för transport av farliga ämnen är exempel på funktioner som orsakar risk för storolyckor. Enligt Seveso III-direktivet ska medlemsstaterna se till att målen att förebygga allvarliga olyckshändelser och begränsa följderna av dem för människors hälsa och miljön beaktas i deras planering av markanvändningen. Syftet med bestämmelsen är att risken för storolyckor tas i beaktande när produktionsanläggningar och andra funktioner placeras eller utvidgas och när områdesanvändning och byggande planeras i närheten av befintliga produktionsanläggningar och funktioner. Det ska också säkerställas att planen möjliggör den planerade verksamheten.

Vid planläggningen ska man se till att inga riskfyllda funktioner placeras för nära anläggningar och upplag som orsakar fara. I det här sammanhanget avses med riskfyllda funktioner till exempel daghem, skolor, vårdinrättningar, sjukhus, bostadsområden och livliga trafikleder samt områden som är särskilt känsliga eller viktiga med tanke på naturen. Vid planläggningen ska hänsyn tas även en eventuell marginal för utvidgning av produktionsanläggningarnas verksamhet, evakueringsbehov och räddningsverkets verksamhetsbetingelser.

RIKSOMFATTANDE MÅL FÖR OMRÅDEANVÄNDNINGEN

X §. Riksomfattande mål för områdesanvändningen

Enligt 1 mom. kan statsrådet utfärda riksomfattande mål för områdesanvändningen i syfte att främja och säkerställa uppfyllandet av riksomfattande behov som gäller områdesanvändningen och regionstrukturen. Statsrådet beslutar om målen vid sitt allmänna sammanträde. Statsrådets möjlighet att utfärdas riksomfattande mål för områdesanvändningen bevaras ungefär som i den nuvarande lagen.

Syftet med de riksomfattande målen för områdesanvändningen är att i enlighet med lagens allmänna syfte främja verkställandet av principerna för hållbar utvecklingen i områdesanvändningen och planeringen av den. Målen tryggar också verkställandet av internationella konventioner. Syftet med målen är att specificera och samordna de riksomfattande behoven som gäller områdesanvändningen och regionstrukturen i olika sektorer av staten samt främja uppfyllandet av dem genom områdesanvändningen och planeringen av den.

I 2 mom. bestäms om de ärenden som de riksomfattande målen för områdesanvändningen kan gälla.

Internationell betydelse som avses i 2 mom. 1 punkten kan hänvisa till områdesanvändning eller regionstruktur över statsgränserna. På motsvarande sätt innebär riksomfattningen att konsekvenserna av ett ärende sträcker sig över hela landet eller ett större område än ett landskap. Många frågor och områdesbehov som knyter an till utvecklingen av regionstrukturen, trafiksystemet och energiförsörjningen eller till exempel tryggheten av landets försvar är sådana ärenden.

Betydande inverkan på det nationella kultur- eller naturarvet i 2 om. 2 punkten kan gälla inverkan på nationallandskap, värdefulla landskapsområden av riksintresse, viktiga kulturmiljöer av riksintresse och det arkeologiska arvet. Även hos objekt som är snäva till sin omfattning kan bland annat av byggnadshistoriska eller arkitektoniska värden eller aspekter som knyter an till en historisk händelse, en tradition eller ett utvecklingsförlopp framhäva den riksomfattande betydelsen.

De internationella målen för värnandet om naturvärden har skrivits in i FN:s konvention om biologisk mångfald, vars förpliktelser Finland har förbundit sig att uppfylla. För främjandet av naturens mångfald och fullgörandet av de internationella förpliktelserna om det är det nödvändigt att i områdesanvändningen och planeringen av den utöver naturskyddsområden även beakta andra områden som är värdefulla med tanke på naturens mångfald och de ekologiska förbindelserna, och att statsrådet kan utfärda mål som främjar genomförandet av dem.

Lösningar för att utveckla områdesanvändningen och region- och samhällsstrukturen har ofta anmärkningsvärt stora konsekvenser för klimatförändringen som avses i 2 mom. 3 punkten och för den ekologiska hållbarheten, bland annat med hänsyn till trafikvolymerna. Målen om att undvika betydande miljöölagenheter kan gälla till exempel anpassning till klimatförändringen, utsläpp från trafik och produktionsverksamhet, buller och andra hälsolägenheter eller olyckor som påverkar miljön.

De riksomfattande målen för områdesanvändningen uttrycks främst verbalt. Kartor och andra framställningssätt kan användas vid behov. De riksomfattande målen för områdesanvändningen kan vara riktgivande, till exempel beträffande begränsningen av klimatförändringen, eller mer konkreta

villkorsbetingade eller uppdragsliknande mål som riktar sig till en viss områdesanvändning eller ett visst område.

X §. Beredning av målen

Miljöministeriet har hand om beredningen av målen i samarbete med tillbörliga ministerier och andra myndigheter och aktörer som berörs av saken. I paragrafen framhävs att beredningen ska grunda sig på växelverkan mellan olika aktörer.

Beredningen av målen grundar sig på identifiering av riksomfattande behov och bedömning av deras betydelse utifrån områdesanvändningens läge och utvecklingsutsikter samt på samordnande av behoven. Bedömningen av om målen är aktuella och uppföljningen av hur de verkställs är en viktig del av beredningen.

Genom statsrådets beslut kan närmare bestämmelser utfärdas om förfarandet vid beredningen av de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

X §. Uppnående och beaktande av målen

Enligt 1 mom. ska statens myndigheter i sin verksamhet beakta de riksomfattande målen för områdesanvändningen och främjar uppnåendet av dem. Planer som är viktiga för regionstrukturen och områdesanvändningen bereds och beslut om dem tas av olika instanser inom statsförvaltningen. Därför är det viktigt att de statliga myndigheterna stöder och främjar uppnåendet av målen i sin verksamhet.

Enligt 2 mom. ska verkställandet av de riksomfattande målen för områdesanvändningen främjas i all planering av områdesanvändningen. Det innebär att målen ska tas i beaktande och främjas i landskaps-, stadsregion- och kommunplanläggningen till den del och på det sätt som respektive planforms uppgift och syfte förutsätter.

Den föreslagna formuleringen möjliggör den flexibilitet som behövs för samordnandet av de riksomfattande och övriga målen, men förutsätter att man ser till främjandet av de riksomfattande målen. Att ta i beaktande avser att agera på ett sätt som går i samma banor som de riksomfattande målen för områdesanvändningen och inte försämrar möjligheterna att verkställa dem. Att främja avser ett aktivare verksamhetssätt och lösningar som främjar verkställandet av målen.

LANDSKAPSPLAN

Allmänt

I det nya systemet för planering av markanvändningen har landskapsplanen en mer begränsad roll som styrande plan än tidigare. I landskapsplanen framhävs de allmänna dragen i planeringen och fokus enbart på behandling av ärenden som är av betydelse för landskapet. Det informativa resultatet som nu belastar planeringen minskas.

Utgångspunkten är att landskapsplanen ska presentera målen och principerna för utvecklingen av regionstrukturen i landskapet, principerna för utveckling av det rikstäckande och på landskapsnivå betydande trafiksystemet och -nätet samt den övriga infrastrukturen samt den övriga infrastrukturen samt grönstrukturen i landskapet och principerna för utvecklingen av den. Även andra ärenden som är nödvändiga för utvecklingen av landskapet kan presenteras i landskapsplanen. Alla nämnda ärenden behandlas i landskapsplanen bara till den del och med den noggrannhet som behövs med hänsyn till de riksomfattande målen eller målen på landskapsnivå.

Den största ändringen jämfört med nuläget gäller landskapsplanens rättsverkningar. I dag är landskapsplanen i sin helhet en plan med rättsverkningar. I det nya planeringssystemet har landskapsplanen rättsverkningar endast när det gäller principerna för utveckling av det rikstäckande och på landskapsnivå betydande trafiksystemet och -nätet samt den övriga infrastrukturen, samt grönstrukturen i landskapet och principerna för utvecklingen av den.

X §. Landskapsplanens syfte

I paragrafen bestäms om landskapsplanens syfte. Enligt paragrafen är syftet med landskapsplanen att anvisa den eftersträlvade utvecklingen i landskapet på lång sikt och skapa förutsättningar för en hållbar utveckling av områdesanvändningen och regionstrukturen. I landskapsplanen framhävs således de allmänna dragen i planeringen och fokus enbart på behandling av ärenden som är av betydelse för landskapet. Landskapsplanen har en mer begränsad roll som styrande plan än tidigare.

X §. Utarbetande och godkännande av landskapsplanen

I paragrafen bestäms om utarbetande och godkännandet av landskapsplanen. Bestämmelserna i planen motsvarar bestämmelserna i den gällande lagen om utarbetande och godkännande av landskapsplanen.

Enligt 1 mom. ska förbundet på landskapsnivå se till att en landskapsplan utarbetas och att planen hålls aktuell och utvecklas i den mån det är nödvändigt.

Enligt 2 mom. kan landskapsplanen på samma sätt som hittills även utarbetas etappvis eller delområdesvis, dvs. gällande ett visst tema eller för ett avgränsat område som är mindre än landskapet. När en landskapsplan utarbetas delområdesvis ska ett organ tillsättas vid förbundet på landskapsnivå på samma sätt som hittills för att styra beredningen av planen. Organets medlemmar ska föreslås av de berörda kommunerna.

Enligt 3 mom. ska landskapsfullmäktige godkänna landskapsplanen liksom i dag.

X §. Landskapsplanens innehåll

I paragrafen bestäms om landskapsplanens innehåll. Enligt 1 mom. ska landskapsplanen presentera målen och principerna för utvecklingen av regionstrukturen i landskapet, principerna för utveckling av det rikstäckande och på landskapsnivå betydande trafiksystemet och -nätet samt den övriga infrastrukturen samt den övriga infrastrukturen samt grönstrukturen i landskapet och principerna för utvecklingen av den.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska landskapsplanen lägga fram målen och principerna för utvecklingen av regionstrukturen i landskapet. Med regionstruktur avses enligt X § [definitioner] 2 punkten strukturen i regioner som är större än samhällsstrukturen, i hela landet, i ett landskap eller en del av ett landskap. Den består av samhällen av olika storlek, funktioner som är betydande för regionutvecklingen samt de trafikleder och energinät som förenar dessa och deras inbördes förhållande; I landskapsplanen avgörs i stora drag de regionstrukturella frågorna i landskapet, men specificeras inte till exempel principerna för utveckling av samhällsstrukturen i kommuner eller stadsregioner.

Enligt 1 mom. 2 punkten ska landskapsplanen visa principerna för utveckling av det riksomfattande och på landskapsnivå betydande trafiksystemet och -nätet samt den övriga infrastrukturen. Det innebär att det i landskapsplanen avgörs sådana frågor om trafiksystemet och -näten och till dem knutna frågor kring områdesanvändningen som till sin natur är riksomfattande eller betydande på landskapsnivå. I landskapsplanen avgörs också frågor på landskapsnivå som berör den tekniska försörjningen och den övriga infrastrukturen, som riksomfattande frågor och frågor på landskapsnivå om nätverk för energiförsörjningen.

Enligt 1 mom. 3 punkten ska landskapsplanen visa grönstrukturen och principerna för utvecklingen av den. I landskapsplanen anvisas en sådan grönstruktur som har betydelse på landskapsnivå när det gäller kopplingen mellan olika områden. Vidare presenteras principerna för utvecklingen av landskapets grönstruktur, särskilt med hänsyn till ekologiska förbindelser, naturens mångfald, rekreation, klimatförändringen samt till exempel ekonomibruket av skogarna.

Enligt 2 mom. kan även andra ärenden som är nödvändiga för utvecklingen av landskapet presenteras i landskapsplanen. Sådana ärenden är till exempel områden i landskapet som är betydande till exempel med tanke på naturen, landskapet och kulturmiljön samt områden av betydelse för landskapet i fråga om naturresurser, materialekonomi och cirkulär ekonomi och avfallshantering.

Enligt 3 mom. ska landskapsplanen behandla i 1 och 2 mom. avsedda ärenden bara till den del och med den noggrannhet som behövs med hänsyn till de riksomfattande målen eller målen på landskapsnivå. Bestämmelsen framhäver landskapsplanens roll som en översiktlig plan som bara avgör frågor som gäller områdesanvändningen på riks- eller landskapsnivå.

X §. Kvalitativa krav på landskapsplanen

I paragrafen bestäms om kraven på landskapsplanens kvalitet. De motsvarar de nuvarande kraven på innehållet i en landskapsplan. 1 mom. i paragrafen har en förteckning med 7 punkter på kvalitativa krav som ska ägnas särskild uppmärksamhet när landskapsplanen utarbetas. De kvalitativa kraven är således inte en förteckning på ärenden som ska presenteras i planen, utan via kraven bedöms lagligheten hos de ärenden som läggs fram i planen, dvs. hos innehållet.

I 1 mom. 1 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på att regionstrukturen ska vara ekonomisk, fungerande och hållbar*. Beaktandet av att regionstrukturen ska vara ekonomisk, fungerande och hållbar förutsätter att man vid landskapsplanläggningen utvecklar en sådan regionstruktur som gör det möjligt att utnyttja befintliga strukturer, främjar tillgången och tillgängligheten till service, minskar behovet av trafik

samt främjar hållbara färdstätt. Med tanke på regionstrukturens hållbarhet är det också viktigt att utvecklingen av regionstrukturen grundar sig på realistiska uppskattningar om utvecklingen av landskapets befolkning, arbetstillfällen och näringar med beaktande av de kan vara belägna på flera platser.

I 1 mom. 2 punkten bestäms om det *kvalitativa kravet på arrangemangen för trafik och teknisk service ska hållbara med tanke på klimatet, miljön och ekonomin samt att trafiksystemet ska fungera.*

En landskapsplan som uppfyller kravet på *trafiksystemets funktion* grundar sig på en planering av utvecklingen av trafiksystemet inom landskapsplanens tidsfönster. I en sådan plan beaktas de utvecklingsbehov inom områdesanvändningen hör samman med en smidig trafik, bättre samarbete mellan olika trafik- och transportformer, minskade skadliga konsekvenser av trafiken eller trafiksäkerheten.

Kravet på klimatomålig hållbarhet avser att lösningarna i landskapsplanen främjar en minskning av trafikbehovet och skapar förutsättningar för en ökad andel hållbara och koldioxidsnåla trafik- och transportformer. När det gäller teknisk försörjning ska en landskapsplan som uppfyller kravet bland annat stöda genomförandet av lösningar för koldioxidsnål energiproduktion och energiöverföring. *Miljömässig hållbarhet* avser att lösningar i landskapsplanen som gäller trafiksystemet och den tekniska försörjningen tar fasta på bland annat värden i natur- och kulturmiljön, bevarande av en god status på miljön, utsläppsminskning samt förebyggande av hälsoolägenheter för människor. *Ekonomisk hållbarhet* avser att trafiksystemet utvecklas så att det motsvarar trafikbehoven, i första hand genom effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen och systemen.

I 1 mom. 3 punkten bestäms om det *kvalitativa kravet på hållbar användning av naturresurserna och cirkulär ekonomi*. Principerna för hållbar användning av naturresurser gäller jordmaterial, gruvmineraler, torv, vattenresurser samt skogar och åkrar. I landskapsplanen bör man fästa uppmärksamhet vid förutsättningarna för hållbar användning av naturresurser och bereda sig på tillväxt inom bioekonomi och cirkulär ekonomi. I landskapsplanen identifieras landskapets utvecklingsbehov i anslutning till hållbar användning av naturresurser samt bioekonomi och cirkulär ekonomi. Behoven samordnas med förhållanden i den omgivande regionen och särdragen i miljön. För att förbättra betingelserna för bioekonomi och cirkulär ekonomi bör hänsyn tas även till logistikens funktion. Som en del av en hållbar användning av naturresurser bör områden som är tillräckligt sammanhängande med tanke på jord- och skogsbruket tas i beaktande.

I 1 mom. 4 punkten bestäms om det *kvalitativa kravet på verksamhetsbetingelserna för näringslivet i landskapet*. Med verksamhetsbetingelserna för näringslivet i landskapet avses en gynnsam verksamhetsmiljö för utveckling och förnyande av landskapets näringar och näringsstruktur. Verksamhetsbetingelserna påverkas framför allt av en regionstruktur som stöder utnyttjandet av styrkorna, resurserna och lägesfaktorerna i landskapet och de olika delarna av det. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid landskapscentrumens och centrumnätets samt landsbygdens funktionsförmåga och växelverkan mellan dem, till exempel för att främja synergieffekter mellan näringarna.

I 1 mom. 5 punkten bestäms om det *kvalitativa kravet på tryggheten av och värnandet om landskapet och kulturarvet*. Tryggheten av landskapet och kulturarvet förutsätter att bevarandet av landskapets och kulturarvets värden av riksintresse säkerställs i landskapsplanen. Helheten av det värdefulla kulturarvet av riksintresse grundar sig på riksomfattande inventeringar som utarbetats av myndigheterna. Inventeringarna gäller värdefulla landskapsområden av riksintresse, betydande byggda miljöer av riksintresse och

betydande arkeologiska objekt av riksintresse. Värnandet om landskapet och kulturarvet förutsätter att landskapets och kulturarvets särdrag och värden identifieras och beaktas så att bevarandet av dessa värden främjas.

I 1 mom. 6 punkten bestäms om det *kvalitativa kravet på tryggheten av och värnandet om naturvärden och naturens mångfald*. Naturvärden omfattar värden både i den levande och den livlösa naturen. De centrala målen på riksnivå för skyddet av naturvärden och naturens mångfald har specificerats i naturvårdslagen. En stor del av de för naturens mångfald viktigaste naturvärdena liksom de värdefulla sammanhängande naturområdena är emellertid belägna utanför skyddsområdena. Tryggheten av naturvärdena och naturens mångfald genom landskapsplanen förutsätter att det i landskapsplanen säkerställs att värdena i känsliga områden och i områden som är värdefulla med hänsyn till skyddet av riksomfattande naturvärden och naturens mångfald bevaras. Värnandet om naturvärdena förutsätter att naturvärden på landskapsnivå identifieras och tas i beaktande och bevarandet av dem främjas i landskapsplanen.

I 1 mom. 7 punkten bestäms om det *kvalitativa kravet på att det ska finnas tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation och om kontinuitet i grönstrukturen*. I landskapsplanen bör man se till att det finns tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation på landskapsnivå samt identifiera och ta fasta på en sådan grönstruktur som har betydelse för kopplingen mellan olika områden samt med hänsyn till de ekologiska förbindelserna, naturens mångfald, rekreation, klimatförändringen samt ekonomibruket.

Enligt 2 mom. ska landskapsplanen samordnas med landskapsplanerna i de landskap som gränsar till planområdet. Kravet på samordnande gäller särskilt de delar av landskapsplanen som har betydelse och konsekvenser för landskapsplanerna i de landskap som gränsar till planområdet. Sådana är framför allt rikstäckande och landskapsöverskridande reserveringar för trafikförbindelser och nätverk för den tekniska försörjningen samt sådana reserveringar som utifrån läget och skalan har betydande konsekvenser för landskapsplanerna i de landskap som gränsar till planområdet.

Enligt 3 mom. ska när planen utarbetas fästas avseende även vid en ekonomisk områdesanvändning och att markägare eller andra rättsinnehavare inte orsakas oskäligen olägenheter.

Att områdesanvändningen är ekonomisk betyder bland annat ett effektivt utnyttjande av den befintliga infrastrukturen och

en sparsam användning av naturresurserna. Landskapsplanen bör vara ekonomisk även för den som ska genomföra den. Kravet på en ekonomisk områdesanvändning förutsätter vidare att det på lång sikt finns ekonomiska motiveringar för lösningarna, både ur totalekonomisk synvinkel och med hänsyn till den som ska genomföra planen. På samma gång ska man se till att områdena i fråga kan användas på ett ändamålsenligt sätt också innan den aktuella områdesreserveringen genomförs. Ur markägarens synvinkel hör den ekonomiska aspekten på områdesanvändningen samman med skälighet.

På grund av att landskapsplanen är en översiktlig plan är det ofta möjligt att uppskatta olägenheter för markägare och andra rättsinnehavare först i samband med den mer detaljerade planeringen.

Landskapsplanen kan orsaka oskäligen olägenheter närmast ifall en stor del av markägarens mark förses med ett faktiskt åtgärdsförbud på grund av landskapsplanen. Det är i regel inte möjligt eftersom skyddsbestämmelser inte kan ges i landskapsplanen. Enbart en områdesreservering på landskapsplanenivå, utan skyddsbestämmelse, kan inte orsaka sådana oskäligen olägenheter som avses i lagen.

Enligt 4 mom. ska det när planen utarbetas klarläggas vem som ska genomföra planen och vidta de åtgärder den förutsätter. I enlighet på kravet på att genomförandet av planen ska det redan vid planläggningen utredas vem som ska genomföra planen och uppgiften om det ska också anges i planhandlingarna. Till den del det på grund av landskapsplanens allmänna drag inte kan fastställas vem som ska genomföra planen, ska de allmänna förfaringssätten för genomförandet beskrivas i planhandlingarna. Genomförandet av planen ska utredas och uttryckas så att olika parter kan få en tillräckligt klar uppfattning om sin egen ställning vid genomförandet av planen. Områden som anses beröra hela landet genomförs i allmänhet av en statlig myndighet. Sådana är till exempel allmänna vägområden och banlinjer och genomförandet av dem grundar sig på speciallagstiftning. Kommuner genomför också landskapsplaner. Deras ansvar för genomförandet konkretiseras till största delen först i anslutning till kommunplanläggningen.

Enligt 5 mom. ska de omständigheter som lagts fram ovan i denna paragraf tas i beaktande och samordnas i den utsträckning landskapsplanen förutsätter i egenskap av en översiktlig plan. Beaktandet och samordnandet av de kvalitativa kraven på landskapsplanen förutsätter att planen utarbetas på en kunskapsgrund som säkerställer att kraven beaktas på tillbörligt sätt och som möjliggör den bästa samordnade planlösningen med hänsyn till kraven. I bestämmelsen framhävs att landskapsplanen är en översiktlig plan. Det innebär att kunskapsbasen för beaktandet och samordnandet av kraven ska ställas i förhållande till landskapsplanen i egenskap av en översiktlig plan.

X §. Bestämmelser i landskapsplanen

I paragrafen bestäms om landskapsplanens bestämmelser. I landskapsplanen kan utfärdas bestämmelser som med beaktande av planens syfte och de krav som ställs på dess innehåll behövs när planområdet planeras eller bebyggs. Paragrafen motsvarar 30 § 1 mom. om landskapsplanebestämmelser i den nuvarande lagen. Däremot har lagen inte längre någon bestämmelse om skyddsbestämmelser som skulle motsvara 30 § 2 mom. i den nuvarande lagen, eftersom landskapsplanen inte längre med rättsverkningar behandlar sådana ärenden som skulle inbegripa skyddsbestämmelser.

X §. Landskapsplanens rättsverkningar för annan planering och för myndigheternas verksamhet

I paragrafen bestäms om landskapsplanens rättsverkningar för annan planering och för myndigheternas verksamhet. Den största ändringen jämfört med nuläget är att landskapsplanen har rättsverkningar för den övriga planeringen och myndigheternas verksamhet bara till den del det handlar om ärenden som avses i X § 2–3 mom., dvs. principerna för utveckling av det riksomfattande och på landskapsnivå betydande trafiksystemet och nätet och den övriga infrastrukturen eller om landskapets grönstruktur och principerna för utvecklingen av den.

Enligt den första meningen i 1 mom. tjänar de ärenden som avses i X § 2–3 mom. som ledning när en kommunplan ska utarbetas eller ändras i ett område som inte har någon gällande stadsregionplan. Således tjänar landskapsplanen på samma sätt som i dag till ledning när en kommunplan ska utarbetas eller ändras bara till den del det handlar om ärenden i landskapsplanen som lagts fram i X § 2–3 punkten.

I den andra meningen i 1 mom. bestäms om landskapsplanens rättsverkningar för stadsregionplanen. Stadsregionplanen ska samordnas med landskapsplanen som en helhet beträffande de ärenden som avses i X § 2–3 punkten, men landskapsplanen tjänar inte till ledning när en stadsregionplan utarbetas eller ändras. Anpassningen förutsätter täta kontakter och växelverkan med planeringen på landskapsnivå vid utarbetandet av stadsregionplanen.

Enligt 2 mom. ska myndigheterna vid planeringen av åtgärder som gäller områdesanvändningen och i sina beslut om att vidta dessa åtgärder beakta de i landskapsplanen presenterade ärenden som avses i X § 1 mom. 2–3 punkten och säkerställa att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen. Myndigheternas skyldighet att beakta och säkerställa motsvarande dagsläget gäller således bara de ärenden i landskapsplanen som avses i X § 1 mom. 2–3 punkten. Myndigheterna har inte samma skyldighet att främja landskapsplanen som i den gällande lagen.

Enligt 3 mom. är en landskapsplan inte i kraft på området för en kommunplan eller en stadsregionplan förutom i fråga om verkan enligt 1 mom. när planer utarbetas och ändras. Bestämmelsen motsvarar 32 § 3 mom. i den gällande lagen om rättsverkningar mellan generalplaner och detaljplaner.

STADSREGIONPLAN

Allmänt

Stadsregionplanen är en ny del i planeringssystemet för områdesanvändningen. Ett centralt mål för stadsregionplanen är att anvisa principer och mål för utvecklingen av samhällsstrukturen i en funktionell stadsregion. Stadsregionplanens roll kan jämföras med en översiktlig, strategisk generalplan eller strukturmodellen för en stadsregion.

I stadsregionplanen presenteras följande i den utsträckning som planens styrmål förutsätter: principerna för utveckling av samhällsstrukturen i stadsregionen, principerna för utvecklingen av stadsregionens trafiksystem samt för samordnandet av trafiksystemet och markanvändningen särskilt med beaktande av förutsättningarna för hållbara färdvägar, samt en med hänsyn till stadsregionen tillräcklig grönstruktur. I stadsregionplanen kan även behandlas andra ärenden som är nödvändiga med hänsyn till stadsregionens utveckling.

Stadsregionplanen har likadana rättsverkningar som dagens generalplan. En stadsregionplan är inte obligatorisk utan den utarbetas enligt en överenskommelse mellan kommunerna. En stadsregionplan kan vara i kraft i högst 12 år.

X §. Stadsregionplanens syfte

I paragrafen föreslås en bestämmelse om stadsregionplanens syfte. Den gällande planen har inga bestämmelser om stadsgeneralplanen som således är ny för planeringssystemet. Ett centralt mål för stadsregionplanen är att samordna principerna och målen för utvecklingen av samhällsstrukturen i en funktionell stadsregion. En väsentlig del av detta är att behandla riktlinjerna på stadsregionnivå för

bostadsutbudet, ett trafiksystem som grundar sig på hållbara färdsätt, en mångsidig utveckling av näringslivet och en sammanhängande grönstruktur.

X §. Utarbetande och godkännande av stadsregionplanen

I paragrafen bestäms om utarbetande och godkännandet av stadsregionplanen.

Enligt 1 mom. kan flera kommuner komma överens om att utarbeta en stadsregionplan. De kommuner som ingår i planområdet ansvarar för att samarbetet vid utarbetandet av planen. En stadsregionplan är därmed inte obligatorisk utan den utarbetas om kommunerna i stadsregionen kommer överens om det.

Enligt 2 mom. godkänns stadsregionplanen av kommunernas gemensamma organ eller kommunspecifikt av fullmäktige i respektive kommun i stadsregionplanen. Kommunerna kommer alltså sinsemellan överens om huruvida stadsregionplanen ska godkännas av kommunens gemensamma organ eller av fullmäktige i varje enskild kommun som omfattas av stadsregionplanen. De gemensamma organen kan till exempel vara en samkommun som lämpar sig för uppgiften, som förbundet på landskapsnivå, något annat gemensamt organ för kommunerna eller ett organ som tillsätts specifikt för denna uppgift.

Enligt 3 mom. ska fullmäktige i samtliga kommuner godkänna planen inom sex månader från det första beslutet om godkännande, i de fall där fullmäktige ska godkänna stadsregionplanen. Om planen inte har godkänts i sin helhet inom nämnda tid, förfaller besluten om godkännande. Syftet med bestämmelsen är att förhindra en situation där kommuner som redan godkänt stadsregionplanen blir tvungna att vänta långa tider i osäkerhet om huruvida de andra kommunerna kommer att godkänna planen eller inte.

Enligt 4 mom. kan en ändring av en stadsregionplan också utarbetas etappvis eller delområdesvis, om ändringen är nödvändig för att samordna områdesanvändningen i flera kommuner än en. Det innebär att en ändring av stadsregionplanen kan utarbetas bara beträffande ett tema, som till exempel grönstrukturen, eller så att ändringen bara gäller en del av planområdet.

X §. Stadsregionplanens innehåll

I paragrafen bestäms om stadsregionplanens innehåll. Enligt 1 mom. ska stadsregionplanen presentera följande i den utsträckning som planens styrmål förutsätter: principerna för utveckling av samhällsstrukturen i stadsregionen, principerna för utvecklingen av stadsregionens trafiksystem samt för samordnandet av trafiksystemet och markanvändningen särskilt med beaktande av förutsättningarna för hållbara färdsätt, samt en med hänsyn till stadsregionen tillräcklig grönstruktur.

Principerna för utvecklingen av stadsregionens samhällsstruktur utvecklas med den noggrannhet som är relevant med hänsyn till målen för områdesanvändningen i stadsregionen. Det är viktigt att dra fördel av befintliga strukturer, främja tillgången och tillgängligheten till service, arbetsplatser och fritidsområden samt minska trafikbehovet och främja en hållbar trafik särskilt genom att stöda ordnandet av kollektivtrafiken och kontinuiteten i nätverken för cykel- och gångtrafiken. Utvecklingen av samhällsstrukturen bör grunda sig på realistiska uppskattningar av hur befolkningen, arbetsplatserna och näringarna kommer att utvecklas i stadsregionen.

Till *principerna för utveckling av trafiksystemet och för samordnandet av trafiksystemet och markanvändningen*, särskilt med beaktande av förutsättningarna för hållbara färdvägar, hör att anvisa för stadsregionen viktiga trafikförbindelser, -leder och -områden och specificera principerna för utvecklingen av samhällsstrukturen så att hållbara färdvägar främjas och behovet av att färdas minskas. Efter behov omfattar nämnda principer också principer för dimensioneringen av områdena och för ordningsföljden för genomförandet av dem.

Till *en för stadsregionen tillräcklig grönstruktur* hör rekreationsområden och -förbindelser samt skyddsområden och ekologiska förbindelser, men också sådana områden som inte är avsedda att skyddas, som ekonomiskogar och åkerområden, har en roll i grönstrukturen. I stadsregionplanen anvisas stadsregionens grönstruktur som en helhet och beskrivs viktiga utgångspunkter och villkor för grönstrukturens funktion med hänsyn till ekologiska förbindelser, naturens mångfald, rekreation, klimatförändringen samt ekonomibruket.

Enligt 2 mom. kan i stadsregionplanen även behandlas andra ärenden som är nödvändiga med hänsyn till stadsregionens utveckling. Sådana ärenden gäller till exempel områden med natur, landskap och kulturmiljöer, områden för utnyttjande av naturresurser samt områden för materialekonomi, cirkulär ekonomi och avfallsbehandling.

X §. Kvalitativa krav på stadsregionplanen

I paragrafen bestäms om de kvalitativa, dvs. de rättsliga kraven på planen. De kvalitativa kraven påminner om de nuvarande kraven på generalplanens innehåll och utgör grunden för bedömningen av huruvida stadsregionplanen är laglig.

I 1 mom. bestäms om *det kvalitativa kravet på samhällsstrukturens funktion och hållbarhet samt tillgängligheten till service, arbetsplatser och fritidsområden*. När det gäller att beakta samhällsstrukturens funktion och hållbarhet samt tillgängligheten till service, arbetsplatser och fritidsområden är det bland annat viktigt att utnyttja befintliga strukturer, främja tillgängligheten till service och arbetsplatser, minska behovet av att färdas samt att främja hållbar trafik särskilt genom att stödja ordnandet av stadsregionens kollektivtrafik och kontinuiteten i nätverken för cykel- och gångtrafik. Utvecklingen av samhällsstrukturen bör grunda sig på realistiska uppskattningar av hur befolkningen, arbetsplatserna och näringarna kommer att utvecklas i stadsregionen.

I 1 mom. 2 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på trafiksystemets funktion och hållbarhet, särskilt förutsättningarna för kollektivtrafiken, gång- och cykeltrafiken*. Med trafiksystemets funktion avses stadsregionens interna regiontrafiksystem som en helhet och förberedelser för behov av att utveckla olika transportformer, särskilt för att skapa förutsättningar för en ökning i andelen hållbara och koldioxidsnåla trafik- och transportformer. Kravet på trafiksystemets funktion omfattar vidare det regionala trafiksystemets kopplingar till trafiksystemet utanför regionen, till det rikstäckande och till det på landskapsnivå betydande trafiksystemet samt säkerställandet av att kopplingarna fungerar. Kravet på ett hållbart trafiksystem avser att det befintliga trafiksystemet och den befintliga infrastrukturen utnyttjas effektivt, att planering av onödigt stora trafikleder och -områden undviks samt att hållbara trafik- och transportformer prioriteras vid planeringen. Att se till förutsättningarna för kollektivtrafiken och gång- och cykeltrafiken betyder förutom att reservera område för dessa trafikformer efter behov även att utveckla

samhällsstrukturen och placera ut funktioner så att man skapar en potential för att öka andelen av dessa trafikformer och förbättra deras konkurrenskraft i förhållande till personbilar.

I 1 mom. 3 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på förutsättningarna för att utveckla servicen i centrumområden.*

Med kravet på förutsättningar för att utveckla servicen i centrumområden avses att man skapar förutsättningar för ett mångsidigt serviceutbud i centrumområdena och inte främjar sådan utveckling som försämrar servicen i centrumområdena och möjligheterna att utveckla dem. Beaktandet av förutsättningarna för utveckling avser till exempel att man vid stadsregionplanläggningen beaktar vilka effekter affärer utanför centrum har för centrumområdena.

Med centrumområde avses ett område som är funktionellt viktigt i en stadsregion, en kommun eller en del av en kommun, där det finns tätt med mångsidiga och centrumorienterade serviceformer, som specialhandel, dagligvaruhandel, fritidstjänster och offentliga tjänster samt i betydande omfattning bosättning och arbetsplatser i olika branscher. Ett centrumområde är lätt att nå och det finns trafikförbindelser till det från de omgivande områdena. Ett centrumområde är ett delområde av kommunens centrumtätort eller av ett undercentrum. Det omges av en befintlig eller ett nytt tätortsområde.

I 1 mom. 7 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på kontinuitet i grönstrukturen och att det ska finnas tillräckligt med områden som lämpar sig för rekreation.* I stadsregionplanen man se till att det finns tillräckligt med regionala områden som lämpar sig för rekreation samt identifiera helheten av stadsregionens grönstruktur och beakta de viktiga utgångspunkterna och villkoren för grönstrukturens funktion med hänsyn till ekologiska förbindelser, naturens mångfald, rekreation, klimatförändringen och ekonomibruket.

I 1 mom. 5 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på förutsättningarna för en tillräcklig och mångsidig bostadsproduktion, livsmiljöns kvalitet och förebyggande av en skadlig särutveckling mellan områdena.*

Med kravet på en tillräcklig och mångsidig bostadsproduktion avses att det i planeringen av stadsregionen med tanke på den förväntade utvecklingen anvisas tillräckligt med områden som kan planeras för boende vid den mer detaljerade planläggningen. Kravet på en tillräcklig och mångsidig bostadsproduktion bör granskas i anslutning till kraven på samhällsstrukturens och trafiksystemets funktion för att en fungerande regional helhet ska bildas.

Förebyggandet av särutveckling har också en koppling till utvecklingen av trafiksystemet, eftersom det innebär att man ser till en så jämlik tillgänglighet som möjligt till olika områden. Kravet på livsmiljöns kvalitet innebär i fråga om stadsregionplanen att den skapar förutsättningar för den mer detaljerade planläggningen av sunda, säkra och trivsamma områden. Det omfattar till exempel att funktioner som orsakar miljö- och hälsoolägenheter (som buller) tas i beaktande vid planeringen av bostads-, arbetsplats-, centrum och rekreationsområden och att de i den mån det är möjligt placeras långt från varandra samt att områdena dimensioneras så att det fortfarande finns möjligheter för förstklassiga grön- och rekreationsområden, -förbindelser och -leder.

I 1 mom. 6 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på hållbar användning av naturresurserna och cirkulär ekonomi*. I stadsregionplanen bör man fästa uppmärksamhet vid förutsättningarna för hållbar användning av naturresurser och bereda sig på tillväxt inom cirkulär ekonomi. I stadsregionplanen identifieras utvecklingsbehov i anslutning till hållbar användning av naturresurser cirkulär ekonomi. Behoven samordnas med förhållanden i den omgivande regionen och särdragen i miljön. För att förbättra betingelserna för cirkulär ekonomi bör hänsyn tas även till logistikens funktion.

I 1 mom. 7 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på verksamhetsbetingelserna för näringslivet*. Med betingelser för stadsregionens näringsliv avses en verksamhetsmiljö där det är möjligt att utveckla och förnya näringsverksamheter. I stadsregionplanen bör uppmärksamhet förutom vid förutsättningarna för företag att etablera sig och utvidga sin verksamhet även fästas vid tillgången till arbetskraft och service samt en för näringslivet ekonomiskt fungerande konkurrensmiljö. Verksamhetsbetingelserna för näringslivet förutsätter en utveckling av samhällsstrukturen för att skapa tillräckliga förutsättningar för näringsverksamheter och andra verksamheter och en ändamålsenlig placering av förbindelser mellan dessa i hela stadsregionen. Hållbara verksamhetsbetingelser avser tillräckliga möjligheter till etablering, i första hand med stöd av den befintliga samhällsstrukturen.

I 1 mom. 8 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på tryggheten av och värnandet om landskapet och kulturarvet*. Tryggheten av landskapet och kulturarvet förutsätter att bevarandet av landskapets och kulturarvets värden av riksintresse säkerställs i stadsregionplanen. Värnandet förutsätter att värden i anslutning till landskap och kulturarv av landskapsbetydelse beaktas i stadsregionplanen så att dessa värden bevaras. Objekt som kräver skydd identifieras och beaktas så att de skyddas genom skyddsbestämmelser. I stadsregionplanen identifieras också lokala särdrag inom landskapet och kulturarvet på ett sätt som gör att bevarandet av dessa värden främjas.

I 1 mom. 9 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på tryggheten av och värnandet om naturvärden och naturens mångfald*. Naturvärden omfattar värden både i den levande och den livlösa naturen. De centrala målen på riksnivå för värnandet om naturvärden och skyddet av naturens mångfald har specificerats i naturvårdslagen. En stor del av de för naturens mångfald viktigaste naturvärdena liksom de värdefulla sammanhängande naturområdena är emellertid belägna utanför skyddsområdena. Tryggheten av naturvärdena och naturens mångfald förutsätter att det i stadsregionplanen säkerställs att värdena i känsliga områden och i områden som är värdefulla med hänsyn till skyddet av riksomfattande naturvärden och naturens mångfald bevaras. Värnandet om naturvärdena förutsätter att naturvärden på landskapsnivå identifieras och tas i beaktande och att bevarandet av dem främjas i stadsregionplanen. Värnandet om naturvärdena förutsätter vidare att regionala naturvärden identifieras och tas i beaktande och att bevarandet av dem främjas i stadsregionplanen.

Enligt 2 mom. ska när planen utarbetas fästas avseende även vid en ekonomisk områdesanvändning och att markägare eller andra rättsinnehavare inte orsakas oskäligen olägenheter. När planen utarbetas ska det klarläggas vem som skall genomföra planen och vidta de åtgärder den förutsätter.

Enligt 3 mom. ska de ärenden som avses ovan beaktas till den del och med den noggrannhet som behövs med tanke på målen för områdesanvändningen i stadsregionen eller för att samordna områdesanvändningen i flera kommuner än en.

X §. Bestämmelser i stadsregionplanen

I paragrafen bestäms om stadsregionplanens bestämmelser.

Enligt 1 mom. kan i stadsregionplanen utfärdas bestämmelser som med beaktande av planens syfte och de krav som ställs på dess innehåll behövs när planområdet planeras eller bebyggs. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak den första meningen om generalplanebestämmelser i 41 § 1 mom. i gällande lag. Således påminner bestämmelserna i stadsregionplanen om de nuvarande generalplanebestämmelserna, men de sätts i relation till stadsregionplanens syfte och innehåll.

Enligt 2 mom. kan nödvändiga bestämmelser utfärdas i stadsregionplanen om ett område behöver skyddas på grund av landskapet, naturvärden, den byggda miljön, kulturhistoriska värden eller andra särskilda miljövärden. Bestämmelsen motsvarar bestämmelserna om generalplanens skyddsbestämmelser i 41 § 2 mom. i den gällande lagen. Således påminner skyddsbestämmelserna i stadsregionplanen om de nuvarande skyddsbestämmelserna i generalplaner, men även de bör sättas i relation till stadsregionplanens syfte och innehåll.

X §. Stadsregionplanens rättsverkningar för annan planering och för myndigheternas verksamhet

I paragrafen bestäms om stadsregionplanens rättsverkningar för annan planering och för myndigheternas verksamhet.

Enligt 1 mom. ska stadsregionplanen tjäna till ledning när en kommunplan utarbetas eller ändras. Således har stadsregionplanen en liknande styrande effekt på kommunplanen som generalplanen i den gällande lagen har för detaljplanen.

Enligt 2 mom. ska myndigheterna vid planering av åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslut om att vidta dessa åtgärder beakta stadsregionplanen och se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av planen. Stadsregionplanen har således samma rättsverkan för myndigheternas verksamhet som generalplanen i dag.

Enligt 3 mom. är en stadsregionplan inte i kraft på området för en kommunplan förutom i fråga om verkan enligt 1 mom. när kommunplaner utarbetas och ändras. Bestämmelsen motsvarar 42 § i den nuvarande lagen enligt vilken en generalplan inte gäller på ett detaljplaneområde utom i fråga om verkan när en detaljplan utarbetas eller ändras.

Enligt 4 mom. kan en stadsregionplan vara i kraft i högst 12 år. Stadsregionplaner är i kraft en viss tid, förutom om de hålls i kraft med stöd av ändringar och uppdateringar. Bestämmelsen om giltighetstiden säkerställer att stadsregionplanen hålls aktuell.

KOMMUNPLAN

Allmänt

Att vid kommunplanläggningen övergå till modellen med en kommunplan i stället för separata detaljplaner och generalplaner är en betydande ändring med hänsyn till förfarings sättet. Målet är att göra planläggningen smidigare i och med att ärendena bara behandlas på en plannivå och med den noggrannhet som behövs för respektive planeringsbehov. Kommunplanen är ett flexibelt instrument för utvecklingen av områdesanvändningen i kommunen. Den har nära samband med kommunens strategiska planering och övrig utveckling på samma sätt som dagens generalplan i stora drag. På samma gång är kommunplanen en plan som styr byggandet och det detaljerade ordnandet av den övriga markanvändningen på samma sätt som dagens detaljplan eller en generalplan som direkt styr byggandet. Kommunplanens skalbarhet gör att kommunen kan pröva på med hurdan noggrannhet det är ändamålsenligt att planera och styra ett visst område. I kommunplanen kan man på en allmän nivå också fastställa utvecklingsprinciper som styr den mer detaljerade planeringen. Det är möjligt att ändra eller genom ändringar precisera en kommunplan allteftersom behovet av att styra markanvändningen kräver det. Justeringar ska emellertid anpassas till kommunplanen som helhet. Övergången till kommunplan gör det möjligt att utveckla en datamodell för en kommunplan.

En kommunplan är alltid en plan med rättsverkningar. Samma möjlighet som finns idag att utarbeta en generalplan utan rättsverkningar kommer inte längre att finnas på kommunplanenivå. På senare år har mycket få generalplaner utarbetats utan rättsverkningar.

X §. Kommunplanens syfte

Bestämmelsen om kommunplanens syfte i 1 mom. är närmast informativ till sin natur. Här beskrivs kommunplanens syfte i stora drag när det gäller att styra områdesanvändningen och byggandet och samordna funktionerna.

I 2 mom. bestäms om planens styrmål. Styrmål är att ta lokala förhållanden, stads- och landskapsbilden samt det offentliga rummet i beaktande, att god byggsed iakttas och användningen av det befintliga byggnadsbeståndet främjas. Syftet med kommunplanen är att styra markanvändningen och byggandet ur nämnda perspektiv.

X §. Utarbetande av kommunplan och behovet av att utarbeta kommunplan

Enligt 1 mom. ansvarar kommunen för att utarbeta kommunplanen och hålla den aktuell genom att ändra den allteftersom utvecklingen i kommunen eller behovet av att styra områdesanvändningen förutsätter det. En motsvarande bestämmelse finns i bestämmelserna om generalplan och detaljplan i den gällande lagen. En kommunplan kan utarbetas så att den omfattar hela kommunen eller bara en del av den. Utmärkande för kommunplanen är också att planen kan preciseras efter behovet av styrning.

Enligt 2 mom. kan en kommunplan även utarbetas i etapper eller delområdesvis. Bestämmelsen motsvarar möjligheten i den gällande planen att utarbeta en general- eller detaljplan etappvis, dvs. kring ett visst tema eller för ett visst delområde. En plan som utarbetas ska alltid anpassas till kommunplanen som helhet. Kravet accentueras särskilt när en preciserande ändring av en plan utarbetas för ett avgränsat område och exaktheten i styrningen avviker i den omgivande kommunplanen. Nuförtiden styr generalplanen utarbetandet av detaljplaner och bidrar till att säkerställa att en detaljplan passar in i en större helhet, men

i modellen med en kommunplan existerar förhållandet generalplan-detaljplan inte längre. I kommunplanen kan emellertid på en allmän nivå fastställa utvecklingsprinciper som styr den mer detaljerade planeringen.

Bestämmelsen i 3 mom. behövs för att säkerställa tydligheten i planen och åskådliggöra kommunplanen som en helhet. En kommunplan kan ersätta en tidigare utarbetade kommunplan i sin helhet, och då åsidosätts den tidigare planen automatiskt. Om en ny kommunplan bara ersätter vissa delar av en gällande kommunplan, ska bestämmelser om detta utfärdas i planen. Kommunplanen påminner till exempel om kommunernas detaljplanesammanställningar.

X §. Godkännande av kommunplan

I paragrafen bestäms om godkännande av kommunplanen. Kommunplanen godkänns av kommunfullmäktige. Fullmäktiges beslutanderätt kan i en förvaltningsstadga överföras på kommunstyrelsen eller en nämnd. Enligt den gällande lagen kan beslutanderätten inte överföras i fråga om generalplaner, endast om detaljplaner. Beslutsrätten kan överföras till kommunstyrelsen eller en nämnd även i fråga om planer som har betydande konsekvenser, vilket för detaljplanernas del blev möjligt genom lagändringen som trädde i kraft 2017.

X §. Kvalitativa krav på kommunplanen

I paragrafen bestäms om de kvalitativa krav på en kommunplan som ska ägnas särskild uppmärksamhet när en kommunplan utarbetas. De kvalitativa kraven påminner om de nuvarande kraven på detaljplanens innehåll och utgör grunden för bedömningen av huruvida kommunplanen är laglig.

I 1 mom. bestäms om *det kvalitativa kravet på samhällsstrukturens funktion, ekonomi och hållbarhet samt tillgängligheten till service, arbetsplatser och fritidsområden*. På den översiktliga planeringen i kommunplanen förutsätter kravet att samhällsstrukturen i stadsregionplanen är fungerande och hållbar samt att motsvarande ärenden som i kravet på tillgänglighet till service, arbetsplatser och fritidsområden tas i beaktande och preciseras. I kommunplanläggningen framhävs dessutom ärenden i anslutning till ordnandet av kommunens kollektivtrafik och kontinuiteten i nätverken för gång- och cykeltrafiken.

I en kommunplan som utarbetas så att den styr byggandet direkt framhävs ytterligare ett detaljerat ordnande av områdesanvändningen, ärenden som hör samman med byggande och utveckling som olika funktioners och byggnaders placering, omfattning och kvalitet, tätheten i samhällsstrukturen, arrangemang för trafiknäten och näten för den tekniska försörjningen samt att det ska gå bra att promenera och cykla i den byggda miljön.

I 1 mom. 2 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på trafiksystemets funktion och hållbarhet, särskilt förutsättningarna för kollektivtrafiken, gång- och cykeltrafiken*. I stora drag avser kravet på trafiksystemets funktion och hållbarhet i kommunplanen samma saker som motsvarande krav i stadsregionplanen. När en kommunplan utarbetas som en detaljerade plan för en stadsdel eller ett kvarter ska uppmärksamhet dessutom fästas vid de fysiska utrymmesbehoven för olika trafikformer, till exempel i gaturummet eller på fastigheterna. Kraven på smidig trafik i gaturummet, behovet av utrymme för hållplatser och depåer, reserveringar för gång- och cykeltrafiken samt parkering av cyklar och bilar liksom en så smidig distributionstrafik som möjligt bör ägnas särskild uppmärksamhet.

I 1 mom. 3 punkten bestäms om det kvalitativa kravet på förutsättningarna för att utveckla servicen i centrumområden.

Med kravet på förutsättningar för att utveckla servicen i centrumområden avses att man skapar förutsättningar för serviceutbudet i centrumområdena och inte främjar sådan utveckling som försämrar servicen i centrumområdena och möjligheterna att utveckla dem. Att beakta förutsättningarna för utveckling av servicen vid kommunplanläggningen avser till exempel främjande av ett tillräckligt tomtutbud för service i centrumområdena. Beaktandet av förutsättningarna för utvecklingen av servicen i centrumområden avser också att man vid kommunplanläggningen beaktar vilka effekter affärer utanför centrum har för centrumområdena.

Med centrumområde avses ett område som är funktionellt viktigt i en stadsregion, en kommun eller en del av en kommun, där det finns tätt med mångsidiga och centrumorienterade serviceformer, som specialhandel, dagligvaruhandel, fritidstjänster och offentliga tjänster samt i betydande omfattning bostäder och arbetsplatser i olika branscher. Ett centrumområde är lätt att nå och det finns trafikförbindelser till det från de omgivande bostadsområdena. Ett centrumområde är ett delområde av kommunens centrumtätort eller av ett undercentrum. Det omges av en befintlig eller ett nytt tätortsområde.

I 1 mom. 4 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på att det ska finnas tillräckligt med områden, parker och grönmiljöer som lämpar sig för rekreation och om kontinuitet i grönsstrukturen*. Kommunens grönsstruktur som helhet anvisas i kommunplanen med den noggrannhet som planeringsbehovet förutsätter och med beaktande av att grönsstrukturen ska fungera och ha en tillräckligt stor omfattning med tanke på de ekologiska förbindelserna, naturens mångfald, rekreation, klimatförändringen och ekonomibruket.

I 1 mom. 5 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på förutsättningarna för en tillräcklig och mångsidig bostadsproduktion och förebyggande av en skadlig särutveckling mellan olika bostadsområden*.

Med kravet på en tillräcklig och mångsidig bostadsproduktion avses att det i kommunplanen med tanke på den förväntade utvecklingen anvisas tillräckligt med områden som kan planeras för boende. Med mångsidighet avses att såväl bostads- och hustyperna som besittningsformerna ska vara mångsidiga.

Att se till förutsättningarna för att förebygga särutveckling avses förutom den ovan nämnda mångsidigheten i bostadsproduktionen också till exempel att se till tillgängligheten till olika områden genom att utveckla trafikförbindelserna samt att möjliggöra ett tillräckligt och mångsidigt serviceutbud i olika områden med hjälp av planläggningen.

I 1 mom. 6 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på den byggda miljöns kvalitet samt sundheten, säkerheten och trivselen i livsmiljön*.

En vacker och förstklassig miljö betyder att området har planerats så att det anpassats till dess särdrag och enligt kraven på förstklassig och hållbar arkitektur. I planeringen har man beaktat områdets särdrag, som historia, kulturmiljö, egenskaper i stads- och tätortsbilden och spår av tidigare tidsperioder.

En sund, säker och trivsam byggd miljö tryggar förutsättningarna för att människorna ska kunna bo, arbeta, vistas och röra sig i säkra förhållanden. Miljön beaktar att människor har olika behov, den kan nås med alla

transportformer, tillgänglig och öppen. Den består av olika slags rum för olika ändamål. En trivsam byggd miljö är öppen för alla. Den har planerats så att den på ett likvärdigt sätt lämpar sig för alla. En sund miljö betyder att de som använder området inte utsätts för störande miljökonsekvenser, som buller eller skakning, att en tillräcklig bullerbekämpning har säkrats i området och att ljudförhållandena i området inte äventyrar, hälsan eller möjligheterna till vila och arbete.

Klimatförändringen och effekterna av den har beaktats i planeringen av en förstklassig, sund och säker byggd miljö.

I 1 mom. 7 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på en hållbar användning av naturresurser, förutsättningarna för cirkulär ekonomi samt ett ändamålsenligt ordnande av energiförsörjningen*. I kommunplanen bör man fästa uppmärksamhet vid förutsättningarna för hållbar användning av naturresurser och bereda sig på tillväxt inom cirkulär ekonomi. I kommunplanen identifieras och beaktas utvecklingsbehov i anslutning till hållbar användning av naturresurser cirkulär ekonomi. Behoven samordnas med förhållanden i den omgivande regionen och särdragen i miljön. För att förbättra betingelserna för cirkulär ekonomi bör hänsyn tas även till logistikens funktion. I kommunplanen identifieras och beaktas också behov i anslutning till energiförsörjning, vattentjänster och avfallshantering. Behoven samordnas med förhållanden i den omgivande regionen och särdragen i miljön.

I 1 mom. 8 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på verksamhetsbetingelserna för näringslivet i kommunen*. Med verksamhetsbetingelser för kommunens näringsliv avses en verksamhetsmiljö där det är möjligt att utveckla och förnya näringsverksamheter. I kommunplanen bör uppmärksamhet förutom vid förutsättningarna för företagsetablering även fästas vid tillgången till arbetskraft och service samt en för näringslivet ekonomiskt fungerande konkurrensmiljö. I anslutning till områdesanvändningen avser verksamhetsbetingelser för näringslivet bland annat att det för verksamheten anvisas områden som är tillräckliga både beträffande omfattningen och kvaliteten, att det finns flexibla möjligheter att utvidga verksamheten och i övrigt utveckla den, att förhållandet till den omgivande markanvändningen beaktas samt att trafiksystemet och den tekniska försörjningen fungerar. Planläggningen kan också förbättra förutsättningarna för tillgången till arbetskraft för produktionsverksamhet, bland annat genom att skapa en sådan bra livsmiljö som ökar kommunens konkurrenskraft.

I 1 mom. 9 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på värnandet om särskilda värden som ingår i landskapet, kulturarvet och den byggda miljön*. Värnandet om särskilda värden i landskapet, kulturarvet och den byggda miljön förutsätter att det i kommunplanen säkerställs att landskapets och kulturarvets värden av riksintresse bevaras och att värden på landskapsnivå beaktas på ett sätt som främjar bevarandet av dem. I kommunplanen identifieras vidare lokala särdrag och värden med anknytning till landskapet, kulturarvet och den byggda miljön på ett sätt som främjar bevarandet av dem. Värnandet om särskilda värden i den byggda miljön förutsätter att tillräckliga skyddsbestämmelser utfärdas om de utredningar som gjorts för en kommunplan visar att planen berör ett objekt som har särskilda kulturhistoriska värden eller miljövärden. Bestämmelserna i kommunplanen kan också vara planeringsbestämmelser som främjar skyddet med stöd av speciallagstiftning, som lagstiftningen om det arkeologiska kulturarvet eller kyrkliga byggnader, eller skyddsbestämmelser som tryggar omgivningen kring objektet.

I 1 mom. 10 punkten bestäms om *det kvalitativa kravet på trygghandet av och värnandet om naturvärden och naturens mångfald*. Trygghandet av naturvärdena och naturens mångfald förutsätter att det i

kommunplanen säkerställs att värden i känsliga områden och i områden som är värdefulla med hänsyn till skyddet av riksomfattande naturvärden och naturens mångfald bevaras. Värnandet om naturvärden förutsätter vidare att naturvärden på landskapsnivå och regionala naturvärden identifieras och tas i beaktande och att bevarandet av dem främjas i kommunplanen. Dessutom förutsätter värnandet om naturvärdena förutsätter vidare att lokala naturvärden identifieras och tas i beaktande och att bevarandet av dem främjas i kommunplanen.

Enligt 2 mom. ska ovan avsedda ärenden tas i beaktande i den omfattning som styrmålet för kommunplanen och kommunplanens noggrannhet förutsätter.

Enligt 3 mom. får kommunplanen inte leda till att kvaliteten på någons livsmiljö försämras avsevärt på ett sätt som inte är motiverat med beaktande av kommunplanens syfte.

Enligt 4 mom. får kommunplanen, liksom inte heller generalplanen i gällande lagstiftning, orsaka en markägare eller annan rättsinnehavare oskäligen olägenheter i de områden av kommunplanen där planen inte används direkt som grund för bygglov. I en kommunplan som styr byggandet direkt, liksom inte heller i en detaljplan enligt den gällande lagen, får markägaren eller någon annan rättsinnehavare inte åläggas sådana oskäligen begränsningar eller orsakas sådana oskäligen olägenheter som kan undvikas utan att de mål som ställs för planen eller de krav som ställs på den åsidosätts. Genom bestämmelsen säkerställs att kommunen trots markägförhållanden eller andra omständigheter har möjlighet att planera områden och styra byggandet till områden som är ändamålsenliga med tanke på kommunens utveckling.

X §. Bestämmelser i kommunplanen

I paragrafen bestäms om kommunens bestämmelser och skyddsbestämmelser på samma sätt som det bestäms om general- och detaljplanebestämmelser i den gällande lagen.

Det föreslagna 3 mom. om skyddet av byggnadsarvet motsvarar bestämmelsen om detaljplaner i den gällande lagen.

X §. Utvecklingsprinciper

I kommunplanen kan man på en allmän nivå fastställa utvecklingsprinciper antingen med beteckningar eller verbalt för olika delområden. Syftet med utvecklingsprinciperna är att på en strategisk nivå fastställa riktlinjer som ska beaktas när val görs i anslutning till den mer detaljerade planeringen. Om man vill ändra en kommunplan i strid med utvecklingsprinciperna som gäller ett område, kan en ändring på samma gång gälla utvecklingsprinciperna. Då är det emellertid viktigt att man med utgångspunkt i konsekvenserna bedömer förutsättningarna för att genomföra ändringen och omfattningen av den process som behövs för ändringen.

X §. Kommunplanens rättsverkningar

Enligt 1 mom. ska kommunplanen användas direkt som grund för bygglov i områden där så har bestämts separat i planen. I dessa områden får en byggnad alltså inte uppföras i strid med kommunplanen.

Enligt 2 mom. kan man i kommunplanen förbjuda uppförande av en ny byggnad under högst tre år, om detta är nödvändigt för tidsplaneringen av genomförandet av planen. I samma moment föreskrivs vidare att kommunen av särskilda skäl får förlänga förbudstiden med högst tre år. Bestämmelserna i momentet motsvarar 58 § 5 mom. i den nuvarande lagen om detaljplanens rättsverkningar.

Enligt 3 mom. ska myndigheterna vid planering av åtgärder som gäller områdesanvändningen och beslut om att vidta dessa åtgärder se till att åtgärderna inte försvårar genomförandet av kommunplanen. Motsvarande bestämmelse finns i 42 § 2 mom. i den nuvarande lagen om generalplanens rättsverkningar för annan planering och för myndigheternas verksamhet.

Enligt 4 mom. får inom ett kommunplaneområde inte placeras sådana funktioner som medför olägenheter för den övriga områdesanvändningen som anvisats i planen. I momentet bestäms vidare att det på ett kommunplaneområde inte heller får placeras funktioner som strider mot kommunplanebestämmelser som avser att förhindra eller begränsa miljökonsekvenser som är skadliga eller förorsakar störningar. Bestämmelserna i momentet motsvarar 58 § 2 mom. i den nuvarande lagen om detaljplanens rättsverkningar.

§ X. Bygginnskränkningar och åtgärdsbegränsning

I paragrafen bestäms om byggnadsinskränkningar och åtgärdsbegränsningar på samma sätt som i bestämmelserna om general- och detaljplaner i den gällande lagen.

I de områden av kommunplanen där kommunplanen tillämpas som direkt grund för beviljande av bygglov, får en byggnad inte uppföras i strid med kommunplanen (*bygginskränkning*).

I 2 mom. bestäms att i de områden av kommunplanen där det bestämts att kommunplanen inte ska tillämpas som grund för beviljande av bygglov inte får beviljas lån för att uppföra en byggnad på ett sådant sätt att genomförandet av kommunplanen försvåras.

Enligt 3 mom. ska ett lov som avses i 2 mom. dock beviljas, om förvägrande av lov på grund av kommunplanen skulle orsaka sökanden betydande olägenhet och kommunen eller, när området måste anses vara avsatt för något annat offentligt samfund, detta inte löser in området eller betalar skälig ersättning för olägenheten (*villkorlig bygginskränkning*). I momentet bestäms vidare att det vid bedömningen av olägenheterna inte ska beaktas ändringar som inträffat i ägandeförhållandena efter det att kommunplanen godkänts, om ändringarna inte har gjorts för genomförande av kommunplanen.

Enligt 4 mom. kan i kommunplanen bestämmas att ett område som avses i 2 mom. eller en del av det inte får bebyggas så att genomförandet av kommunplanen försvåras (*bygginskränkning*). Härvid tillämpas inte vad som bestäms i 2 mom.

Enligt 5 mom. kan i kommunplanen också bestämmas att en åtgärd som förändrar landskapet inte får vidtas utan tillstånd enligt X § (*åtgärdsbegränsning*).

§ X. Initiativ till att utarbeta kommunplan

För paragrafen föreslås en bestämmelse om kommunmedlemmars rätt att komma med motiverade initiativ till att utarbeta eller ändra en kommunplan. Det finns ingen motsvarande bestämmelse i den gällande lagen, men 23 § i kommunallagen har en bestämmelse om kommunmedlemmars allmänna rätt att komma med initiativ. Bestämmelsen om rätten att komma med initiativ till att utarbeta en kommunplan är en precisering av att en kommunmedlems initiativrätt även gäller planläggning och säkerställer att ett initiativ alltid tas upp till behandling i kommunen.

Ett initiativ ska vara motiverat. Det betyder att planens uppgift och syfte ska ha behandlats och de kvalitativa kraven på planen tagits i beaktande i initiativet. Skyldigheten att motivera ett initiativ säkerställer kvaliteten på det och bidrar till att minska kommunens arbete med att utreda initiativet.

Med beaktande av planläggningens natur och att planlägningsinitiativen sannolikt kommer att vara mycket varierande skrivs ingen tidsfrist för handläggningen av ett initiativ in i lagen, men kommunen ska handlägga initiativ utan ogrundat dröjsmål. Om krav på att ärenden ska behandlas utan ogrundat dröjsmål bestäms i 23 § i förvaltningslagen, men för tydlighetens skull föreslås att samma tas in även i denna paragraf.

X §. Bedömning av kommunplanens aktualitet

Bestämmelsen som föreslås för X § ovan [*Utarbetande av kommunplan och behovet av att utarbeta kommunplan*] förutsätter i sig att kommunen håller kommunplaner aktuella. Som komplement till denna allmänna skyldighet föreslås att det i 1 mom. ska bestämmas om en bedömning av kommunplanens aktualitet. I den gällande planen gäller skyldigheten att bedöma aktualiteten detaljplaner. Syftet med bestämmelsen är att främja genomförandet av planer och undvika den oklarhet som ofta förknippas med genomförandet av planer som varit i kraft länge. Det föreslås att maximitiden förkortas från 13 år i den gällande lagen till 10 år.

Bestämmelsen i den gällande lagen om förfarandet och förutsättningarna för tillståndsprövning i anslutning till bedömningen av en plans aktualitet är delvis besvärlig och bestämmelsen har inte alltid till alla delar fyllt sitt syfte. Därför föreslås en förenkling av bestämmelsen och samtidigt en skärpning av effekterna. Enligt 2 mom. kan kommunplanen inte användas som grund för beviljande av bygglov om den bedömning som avses i 1 mom. inte har gjorts.

Det är ofta mer ändamålsenligt att göra en bedömning i ett större område än det område som bygglovsansökan gäller. Därför föreslås för 3 mom. en bestämmelse om att bedömningen av detaljplanens aktualitet samtidigt kan utföras på ett område som utgör en med tanke på bedömningen ändamålsenlig helhet. På samma sätt som i den gällande lagen är utgångspunkten att frågan om detaljplanens aktualitet ska prövas av kommunen. Därför föreslås att ändring inte kan sökas genom besvär i ett beslut där kommunen har konstaterat att detaljplanen är aktuell.

BESTÄMMELSR SOM GÄLLER ALLA PLANNIVÅER

X §. Planens utformning

Enligt 1 mom. ska en landskapsplan, en stadsregionplan och en kommunplan presenteras på en karta. Enligt momentet hör även planbeteckningar och planbestämmelser till planerna. Motsvarande bestämmelser finns i den nuvarande lagens paragrafer om utformningen av detaljplaner, generalplaner och landskapsplaner.

I 2 mom. bestäms om utformningen av en kommunplan som direkt styr byggandet. Enligt momentet ska en kommunplan som styr byggandet direkt därtill visa gränserna för olika områden av planen och styrningen av byggandets omfattning samt styrningen av funktionerna och formen med den noggrannhet som planeringsbehovet förutsätter.

Enligt 3 mom. ska till landskapsplanen, stadsregionplanen och kommunplanen höra en beskrivning där den information som behövs för att bedöma planens mål, olika alternativ och deras konsekvenser samt grunderna för lösningarna presenteras. Motsvarande bestämmelser om beskrivningen finns i den nuvarande lagens paragrafer om utformningen av detaljplaner, generalplaner och landskapsplaner.

X §. Tillgång till planuppgifter i det riksomfattande markanvändningssystemet

Enligt paragrafen ska planen, beskrivningen och det centrala utredningsmaterialet som ligger till grund för planen hållas tillgängliga i det kompatibelt och maskinläsbart format i det riksomfattande markanvändningssystemet.

X §. Planens ikraftträdande och information om beslutet att godkänna planen

I paragrafen bestäms om planens ikraftträdande och informationen om beslutet att godkänna planen.

Enligt 1 mom. ska ett beslut om att godkänna en landskapsplan, en stadsregionplan eller en kommunplan bringas till allmän kändedom på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Bestämmelsen motsvarar den nuvarande lagens bestämmelse om information om godkännandet av en plan.

Enligt 2 mom. träder planen i kraft när den har bragts till allmän kändedom på det sätt som kommunala tillkännagivanden offentliggörs i kommunen. Till denna del motsvarar den nya bestämmelsen den gällande. För momentet föreslås därtill en bestämmelse om att en förutsättning för planens ikraftträdande är att planen har införts i det riksomfattande markanvändningssystemet och är offentligt tillgänglig ur systemet. Ingen motsvarande bestämmelse finns i den gällande lagen.

I de planprojekt där man bestämt att stadsregionplanen ska godkännas av kommunernas fullmäktige kan planen enligt 3 mom. träda i kraft först när alla kommuner för sin del har godkänt planen och beslutet om att godkänna planen vunnit laga kraft, .

Enligt 4 mom. kan närmare bestämmelser om planers ikraftträdande ges genom statsrådets förordning.

